

Vastaanottaja
Ylivieskan kaupunki
Asiakirjatyyppi
Raportti
Päivämäärä
20.11.2023

ASEMAKAAVAHANKE MÄNNISTÖ, OLMALA II LUONTOLAUSUNTO

LUONTOLAUSUNTO

Päivämäärä **20.11.2023**
Tilaaja **Ylivieskan kaupunki**
Asiakirjatyyppi **Raportti**
Versio **1**
Laatija **Riku Kangasniemi ja Mikko Jalo**
Tarkastaja **Laura Ahopelto**
Kannen kuva **Näkymä selvitysalueella Kalajoen rannassa.**
Kannen kuva ja muut valokuvat, ellei toisin mainita:
Riku Kangasniemi / Ramboll Finland Oy

Ramboll Finland Oy
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

Ramboll Finland Oy
Y-tunnus 0101197-5, ALV rek.
Kotipaikka Espoo

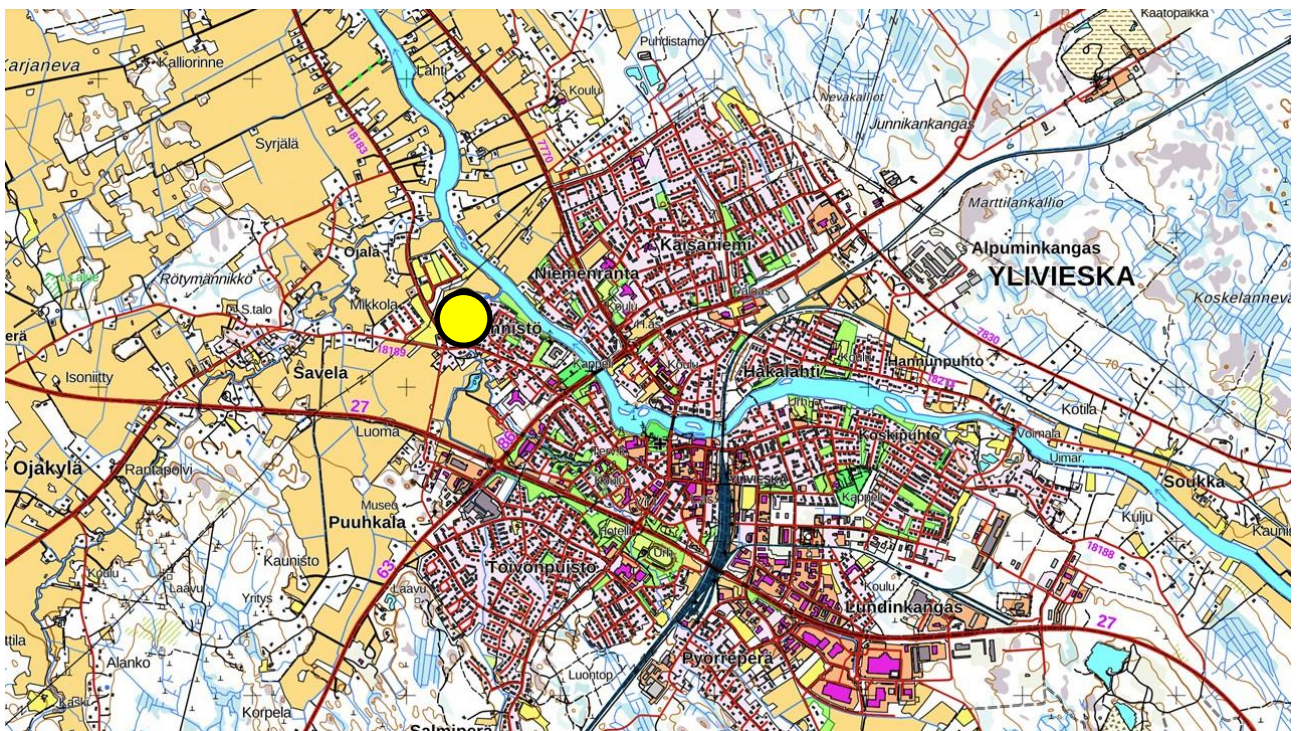
SISÄLTÖ

1.	Johdanto	1
2.	Aineisto ja menetelmät	3
2.1	Lähtötiedot	3
2.2	Menetelmät	4
3.	Tulokset	5
3.1	Maastohavainnot	5
3.2	Ekologiset yhteydet	7
4.	Johtopäätökset ja suositukset	8
5.	Lähdeluettelo	9

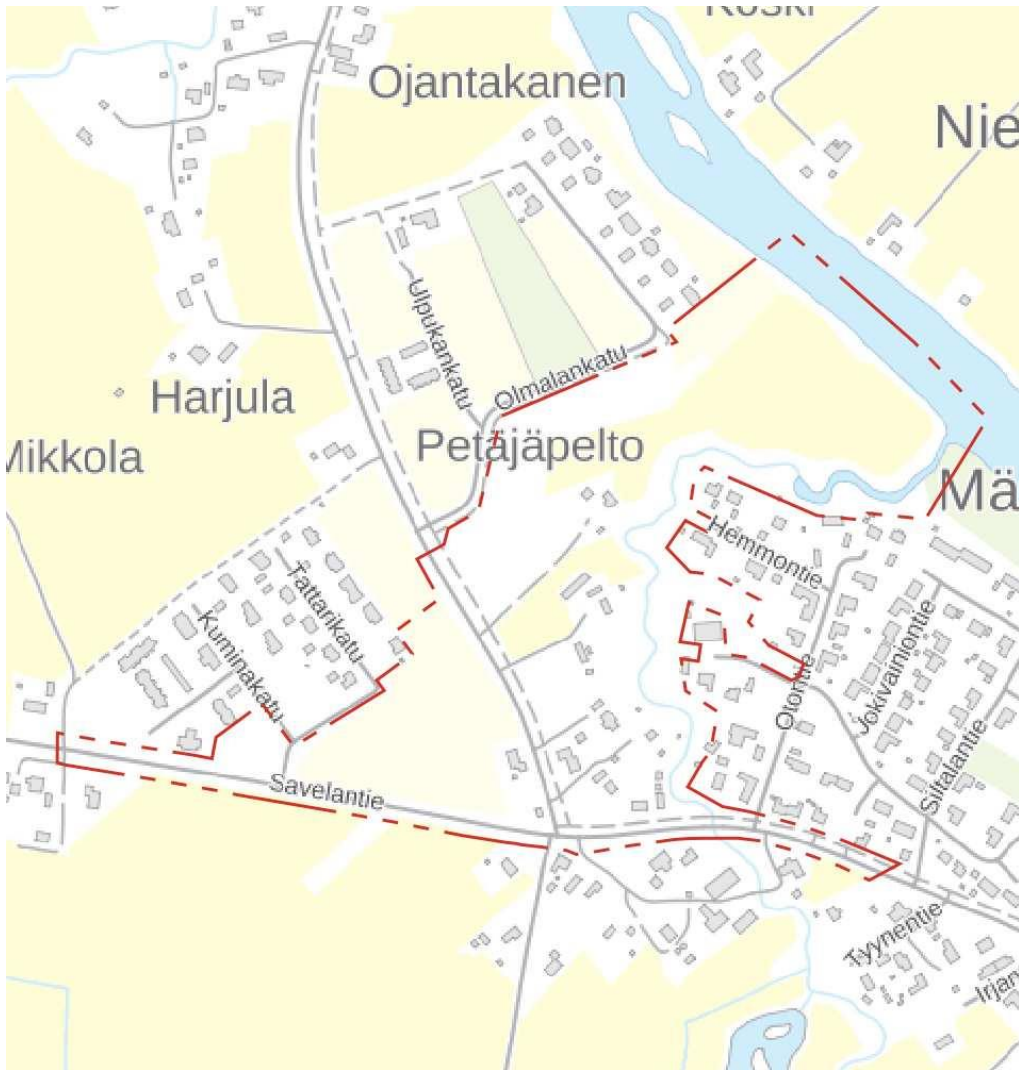
1. JOHDANTO

Ylivieskan kaupunki suunnittelee asemakaavan laatimista ja muuttamista Männistön Olmalassa. Alueen sijoittuminen Ylivieskassa on esitetty kuvassa 1 ja tarkempi selvitysalue kuvassa 2. Kaavahankkeen tarkoituksena on suunnitella asuinalue, joka edellyttää muun muassa yhden alueella nykyään sijaitsevan rakennuksen purkamista.

Asemakaavan muutosta varten alueelle suoritettiin maastokäynti alueen luontoarvojen selvittämiseksi. Tässä raportissa kuvataan maastokäynnin tulokset ja johtopäätökset. Raportoinnista ovat vastanneet biologi, FM Riku Kangasniemi ja biologi, FM Mikko Jalo Ramboll Finland Oy:stä. Maastokäynnistä on vastannut biologi, FM Riku Kangasniemi.

Kuva 1. Hankealueen sijoittuminen Ylivieskassa on merkitty karttaan keltaisella ympyrällä. Karttakuva: Maanmittauslaitos

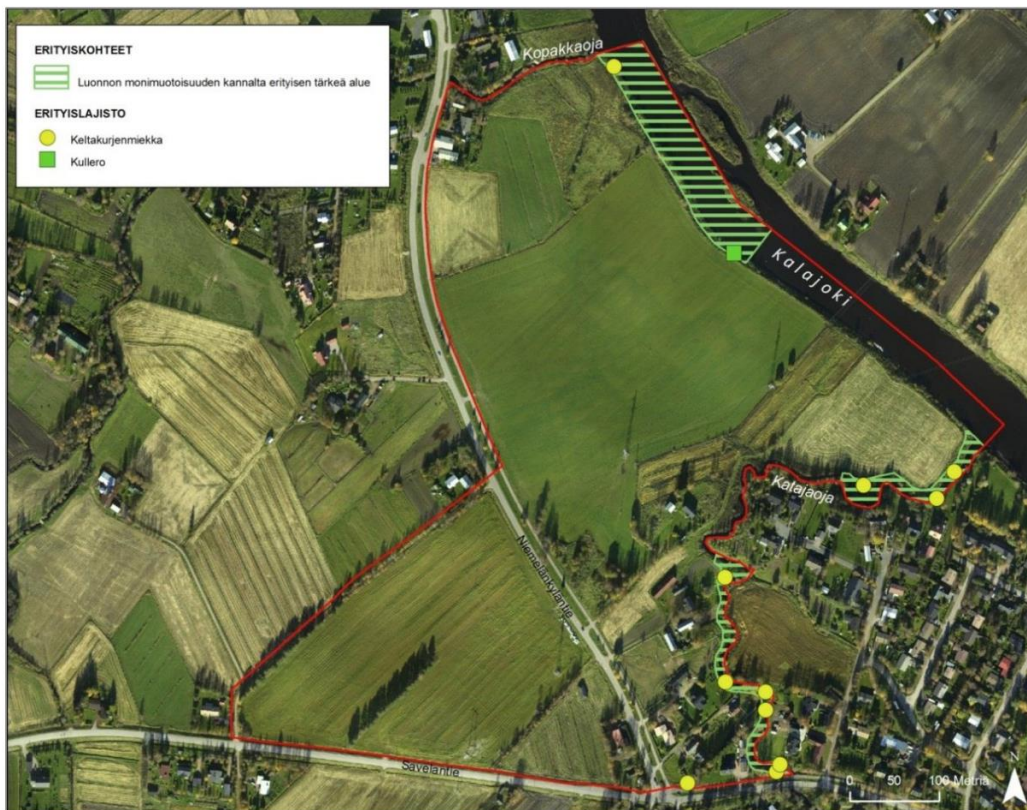
Kuva 2. Selvitysalue merkitty karttaan punaisella katkoviivalla. Kuva: Ylivieskan kaupunki.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Lähtötiedot

Selvitysalueella on tehty aiemmin luontoselvitys, jossa on kartoitettu alueen kasvi- ja lintulajistoa sekä kalataloudellista arvoa (Polojärvi ja Koistinaho 2012). Selvityksessä tunnistettiin alueelta useita luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (kuva 3). Suurin osa alueista sijaitsi Katajanojan varrella ja niillä esiintyi muun muassa keltakurjenmiekkää, joka on Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa rauhoitettu laji. Selvityksessä esitettiin, että alueet huomioidaan kaavassa, ja painotettiin, että uoman lisäksi myös rantoja tulee osoittaa riittävästi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiksi alueiksi. Selvityksessä todettiin myös, että alueen pelloilla on merkitystä monen lintulajin muutonaikaisena ruokailu- ja lepäilyalueena. Lisäksi yksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue havaittiin selvityksessä Kalajoen uomasta ja rannoilta, mutta tämä alue sijaitsee nykyisen asemakaavahankkeen luoteispuolella hankealueen ulkopuolella.

Selvitysalueen läpi virtaavassa Katajanojassa on tehty viitasammakkoselvitys vuonna 2023 (Pirinen 2023). Selvityksen mukaan Katajanoja ei sovellu viitasammakoiden elinympäristöksi.

Kuva 3. Selvitysalueella aiemmin havaitut huomionarvoiset kohteet. Kuva: Koistinaho ja Polojärvi 2012.

Selvitysalueen eteläpuolella on tehty Ylivieskan Taanilan alueen luontoselvitys, joka on kattanut kapeasti suunnitelma-alueen eteläosaa Savelantien varrella (Polojärvi ja Koistinaho 2018). Selvityksessä tarkasteltiin Taanilan alueen kasvi- ja lintulajistoa sekä luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä kohteita. Selvityksessä löydettiin keltakurjenmiekkää, joka on Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa rauhoitettu (kuva 4). Selvityksessä ei tuolloin todettu muita sellaisia luontoarvoja tai lajiesiintymiä, jotka voisivat rajoittaa alueen maankäyttöä.

Suomen Lajitietokeskuksen tietokannassa (2023) ei ole havaintoja huomionarvoisista lajeista selvitysalueelta.

Kuva 4. Selvitysalueella aiemmin tehtyjä havaintoja. Kuva: Koistinaho ja Polojärvi 2018.

2.2 Menetelmät

Selvitysalueelle tehtiin maastokäynti 9.10.2023, jolloin arvioitiin alueen potentiaalia EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) liitteen lajeihin lukeutuvien liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden elinympäristönä. Lisäksi arvioitiin alueen muita luontoarvoja, yleisiä luonnonoloja, luontotyyppejä sekä alueella esiintyviä lajeja sekä maastokäynnin että lähtötietojen perusteella. Alueen sijoittumista osaksi Ylivieskan ekologista verkostoa arvioitiin alueen voimassa olevan yleiskaavan perusteella.

Lepakoiden osalta selvitysalueella sijaitseva, purettavaksi suunniteltu rakennus tarkastettiin EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin kuuluvien lepakoiden esiintymisen ja lisääntymis- ja levähdyspaikkojen varalta. Tarkastus tehtiin etsimällä taskulampun avulla lepakoiden ulosteita, virtsa- ja raapimisjälkiä sekä rakennuksessa lepääviä lepakoita. Mahdolliset havainnot dokumentoitiin valokuvin ja sijaintitiedoin. Rakennus tarkistettiin maastokäynnillä sekä sisä- että ulkopuolelta. Samalla arvioitiin purettavan rakennuksen potentiaalia lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkana.

3. TULOKSET

3.1 Maastohavainnot

Selvitysalue on suurimmilta osin pientalovaltaista asuinalueetta (kuva 2). Alueella on myös hieman viljeltyä peltoa sekä pihojen ja teiden väliin jääviä hoitamattomia alueita.

Purettava navetta (kuvat 4–6) sopii hyvin lepakoiden päiväpiilopaikaksi, sillä rakennuksessa on runsaasti rakoja ja koloja, joissa lepakot voisivat päivähtiä. Purettavassa navettarakennuksessa ei kuitenkaan havaittu lepakoita tai merkkejä lepakoiden esiintymisestä eikä navetta siten ole tulkittavissa luonnonsuojelulain 78 §:n mukaiseksi lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Lepakoiden suojeltuja lisääntymis- ja levähdyspaikkoja saattaa sijoittua muihin kaava-alueen tyhjillään oleviin rakennuksiin, joita ei ole tällä hetkellä tarkoitus purkaa ja joita ei selvityksessä tarkistettu. Lisäksi Katajanojan varsi saattaa toimia lepakoiden saalistus- ja kulkuyhteysalueena.

Maastokäynnillä selvitysalueen ei havaittu olevan potentiaalista elinympäristöä liito-oravalle tai viitasammakolle. Selvitysalueella ei haivattu lakisääteisesti suojeltuja tai uhanalaisia lajeja tai luontotyyppejä.

Selvitysalueella havaittiin komealupiinia, joka on haitallinen vieraslaji. Komealupiini kuuluu sekä Suomen kansalliseen vieraslajiluetteloon ja -strategiaan (1709/2015 ja 704/2019) että EU:n vieraslajiluetteloon. Komealupiiniesiintymien sijainti selvitysalueella on esitetty kartalla kuvassa 6.

Kuva 3. Kuva selvitysalueelta, taka-alalla purettavaksi suunniteltu navettarakennus.

Kuva 4. Purettava navettarakennus ulkoa.

Kuva 5. Purettava navettarakennus sisältä.

Kuva 6. Selvitysalueen huomionarvoiset havainnot.

3.2 Ekologiset yhteydet

Selvitysalue rajautuu lännessä ja etelässä pientalovaltaisiin asuinalueisiin ja viljelykäytössä oleviin peltoihin. Idässä selvitysalue rajautuu pientalovaltaisiin asuinalueisiin ja pohjoisessa Kalajokeen. Alueen voimassa olevassa yleiskaavassa alueelle ei ole merkitty ekologisia yhteyksiä. Yksi tunnistettu ekologisen yhteyden tarve sijaitsee selvitysalueesta luoteeseen. Katajanojalla ja sen varrella voi olla arvoa paikallisena ekologisen yhteytenä lajien kulkureittinä.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Maastokäynnin ja lähtötietotarkastelujen perusteella kaava-alueella ei esiinny sellaisia luontoarvoja, joita olisi välttämätöntä huomioida kaavan suunnittelussa. Kaava-alueella sijaitseva puurettava navettarakennus soveltuu hyvin lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi, mutta **merkkejä lepakoiden oleskelusta rakennuksessa ei havaittu, eikä rakennus siten ollut käyntihetkellä tulkittavissa lepakoiden luonnonsuojelulain 78 §:n mukaiseksi lisääntymis- ja levähdyspaikaksi.**

Kaava-alue ei ole arvion mukaan ekologisten yhteyksien kannalta merkittävä.

Kaava-alueella tehtävissä toimissa on kuitenkin suositeltavaa kiinnittää huomiota alueen läpi virtaavan Katajanojan ja sen rantojen turvaamiseen, sillä alueelta on aiemmassa selvityksessä rajattu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita sekä havaittu Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa rauhoitettua keltakurjenmiekkää. Lisäksi Katajanoja voi toimia lepakoiden saalistus- ja kulkuyhteysalueena. Uoman varsi olisi hyvä pitää puustoisena, jolloin sen toiminnallisuus mahdollisena lepakoiden saalistusalueena ja kulkuyhteytenä voidaan turvata, lisäksi puusto ja muu kasvillisuus turvaa muuta uoman varren monimuotoisuutta.

Kaava-alueella esiintyvää haitallista vieraslajia, komealupiinia, on torjuttava ja sen leviämistä on estettävä. Lain vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta mukaan **vastuu vieraslajien torjunnasta kuuluu maanomistajalle tai -haltijalle.** Erityisesti rakentamisen aikaisissa toiminnoissa tulee huomioida, ettei vieraslajeja pääse leviämään muualle ja että vieraslajiperäiset massat käsitellään ja hävitetään asianmukaisesti.

Alueelle ei ole tämän arvion mukaan tarve tehdä täydentäviä luontoselvityksiä asemankaavamuutosta tai asemakaavan laadintaa varten. Lepakoille soveltuvan rakennuksen purkutöiden yhteydessä on syytä tarkistaa, ettei sinne ole syntynyt luonnonsuojelulain 78 §:n mukaista lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkaa.

20.11.2023
Ramboll Finland Oy

5. LÄHDELUETTELO

Keskustan osayleiskaava 2030. Ylivieskan kaupunki 2011. Viitattu 11/2023

Keskustan osayleiskaava 2030 muutos Taanilan alueella. Ylivieskan kaupunki 2021. Viitattu 11/2023

Laki vieraslajien riskien hallinnasta 1709/2015

Luonnonsuojelulaki 9/2023

Niemenkylän osayleiskaava 2025. Ylivieskan kaupunki 2012. Viitattu 11/2023

Pirinen, T. Olmala II hankkeen viitasammakkoselvitys 2023. Ramboll Finland Oy 2023

Polojärvi, K. ja Koistinaho T. Ylivieskan Olmalan alueen asemakaava, Luontoselvitys 2012, Luontotyypit, kasvillisuus ja linnusto. Ylivieskan kaupunki, Ympäristöyksikkö 2012.

Polojärvi, K. ja Koistinaho T. Ylivieskan Taanilan alueen asemakaavaton alue. Luontoselvitys 2018, Luontotyypit, kasvillisuus ja linnusto. Ylivieskan kaupunki, Ympäristöyksikkö 2018.

Suomen Lajitietokeskus. 2023. Tietokannan havainnot. Viitattu 10/2023.

Valtioneuvoston asetus vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 704/2019.

Vieraslajiportaali. 2023. vieraslajit.fi. Viitattu 10/2023.